

**تأملی در نظریه
اصالت وجود و وحدت وجود**

www.ketab.ir

تألیف: سید محمود هاشمی نسب

با همکاری: شعیب حدادی

تأملی در نظریه اصالت وجود و وحدت وجود
تألیف: سید محمود هاشمی نسب (باهمکاری شعیب حدادی)

انتشارات دلیل ما

چاپ اول: زمستان ۱۳۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

لیتوگرافی: پرتو شمس

چاپ: نگارش

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۹۷-۹۲۱-۸

تلفن و نمابر: ۳۷۷۴۴۹۸۸-۳۷۷۳۳۴۱۳ (۰۹۸۲۵)

آدرس: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران

طبقه ششم، واحد ۶۱۲ و ۶۱۳

www.Dalilema.ir

Dalilema@yahoo.com

انتشارات دلیل ما

مراکز پخش:

- ۱) قم، انتهای خیابان صفائیه، بعد از کوچه شماره ۳۹، پلاک ۷۵۹، طبقه دوم، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۳۷۷۳۷۰۱۱ - ۳۷۷۳۷۰۰۱
- ۲) تهران، خیابان انقلاب، خ فخررازی، فروشگاه دلیل ما، پلاک ۶۱، تلفن ۶۶۴۶۴۱۴۱
- ۳) مشهد، چهارراه شهداء، ضلع شمالی باغ نادری، کوچه شهید خوراکیان، پ مجتمع تجاری گنجینه کتاب، طبقه اول، فروشگاه دلیل ما، تلفن ۵-۲۲۳۷۱۱۳

سرشناسه: هاشمی نسب، سید محمود، ۱۳۵۳ -

عنوان و پدید آور: تأملی در نظریه اصالت وجود و وحدت وجود / تألیف سید محمود هاشمی نسب، باهمکاری شعیب حدادی

مشخصات نشر: تهران: دلیل ما، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری: ۵۹۶ ص.

شابک: ISBN: 978 - 964 - 397 - 921 - 8

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص (۵۸۹) - ۵۹۶: همچنین به صورت زیر نویس .

موضوع: آگزیستانسیالیسم

موضوع: وحدت وجود (فلسفه اسلامی)

موضوع: هستی شناسی (فلسفه اسلامی)

موضوع: فلسفه اسلامی

شناسه افزوده: حدادی، شعیب، ۱۳۵۹

رده بندی کنگره: ۱۳۹۳: ۲۲۵/۸۱۹ B

رده بندی دیویی: ۱۴۲/۷۸

شماره کتابشناسی ملی: ۳۶۵۳۵۳۰

فهرست مطالب

۱۳	ضرورت شناخت نظریه اصالت وجود و وحدت وجود
----	--

بخش اول: اصالت وجود / ۱۷

۱۹	مقدمات بحث اصالت وجود
۱۹	مقدمه اول: واقعیت داشتن عالم
۱۹	مقدمه دوم: معانی اصالت
۲۰	مقدمه سوم: غیریت وجود از ماهیت
۲۱	مقدمه چهارم: معانی وجود
۲۲	مقدمه پنجم: معانی ماهیت
۲۳	مقدمه ششم: بحث در مصادیق است نه مفاهیم
۲۴	مقدمه هفتم: عدم حجیت مکاشفات
۲۵	۱- دخالت شیاطین در شهود سالک
۲۵	۲- وقوع سالک در اوهام و تخیلات فاسده
۲۵	۳- بیماریهای اعصاب و روان - امراض دماغیه -
۲۶	۴- تأثیر باورهای ذهنی و اعتقادی در مکاشفات

۳۳	تحریر محل نزاع در مبحث اصالت وجود
۳۵	پیشینه نظریه اصالت ماهیت
۴۳	نظریه اصالت وجود
۴۵	تفسیر اول نظریه ملاصدرا
۴۹	مفهوم و مصداق وجود از نظر ملاصدرا
۵۲	ارزیابی نظریه ملاصدرا
۶۴	تفسیر دوم نظریه اصالت وجود و ارزیابی آن
۶۷	تفسیر سوم و ارزیابی آن
۷۰	تفسیر چهارم و ارزیابی آن
۷۳	مهم ترین فرق بین چهار تفسیر
۷۴	ادعای بداهت نظریه اصالت وجود و نقد آن
۷۶	مهم ترین دلیل نظریه اصالت وجود و ارزیابی آن
۸۴	سه دلیل دیگر و نقد آن
۸۷	ادله اصالت وجود تام نیست
۸۸	آیا اصالت وجود مستلزم وحدت وجود است؟

بخش دوم: توحید از منظر آیات و روایات / ۹۱

۹۳	قرآن و عترت علیهم السلام تنها راه شناخت حق تعالی
۹۷	پاسخ به شبهاتی پیرامون تمسک به قرآن و عترت علیهم السلام در باب عقاید
۹۸	شبهه اول: عدم حجیت ظنون در اعتقادات و نقد آن
۱۰۵	شبهه دوم: عدم نقل دقیق روایات و نقد آن
۱۰۶	شبهه سوم: ظنی بودن ظاهر و نقد آن
۱۰۹	شبهه چهارم: لزوم تأویل روایات و نقد آن
۱۱۵	شبهه پنجم: تعارض درونی روایات و نقد آن

شبهه ششم: اختلاف سطح مخاطبین و نقد آن.....	۱۱۷
شبهه هفتم: ادعای قطع به نتایج فلسفی و عرفانی.....	۱۲۰
اصالت عدم تشبیه یا قاعده تباین بین خالق تعالی و مخلوق.....	۱۲۵
طوائف ده گانه روایات قاعده تباین.....	۱۲۶
نتایج قاعده تباین یا اصالت عدم تشبیه.....	۱۵۲

بخش سوم: وحدت وجود / ۱۵۷

اقوال درباره وحدت و کثرت هستی.....	۱۵۹
بیان نظریه تشکیک در وجود.....	۱۶۱
دلیل اول بر مراتب تشکیک وجود و ارزیابی آن.....	۱۶۲
دلیل دوم بر نظریه تشکیک و جواب آن.....	۱۷۸
دلیل سوم و جواب آن.....	۱۸۰
دلیل چهارم و جواب.....	۱۸۲
دلیل پنجم و جواب.....	۱۸۵
دلیل ششم و جواب.....	۱۸۷
نظریه تشکیک در وجود معقول نیست.....	۱۸۹
سنخیت بین علت و معلول.....	۱۹۴
برهان فلاسفه بر سنخیت و جواب آن.....	۱۹۵
استحالة سنخیت بین خالق تعالی و مخلوق.....	۱۹۸
ثمرات نظریه تشکیک در وجود.....	۲۰۳
ثمره اول: صدور اشیاء فقیر از ذات حق تعالی.....	۲۰۵
ثمره دوم: فاعلیت جبری حق تعالی.....	۲۰۸
۱- انتفاء سلطنت حق تعالی بر فعل و ترک.....	۲۰۸
۲- واکاوی راه حل های فیلسوفان.....	۲۱۱

- ۲۱۵..... ۳- فاعلیت حق تعالی از دیدگاه آیات و روایات
- ۲۱۹..... ثمره سوم: تحدید قدرت مطلقه حق تعالی
- ۲۲۰..... ثمره چهارم: قدم عالم
- ۲۲۱..... ۱- اقوال در مسأله
- ۲۲۲..... ۲- معنای حدوث و قدم از نظر فلاسفه
- ۲۲۴..... ۳- دلیل فلاسفه و ارزیابی آن
- ۲۳۰..... ۴- نظر ملاصدرا در باب حدوث عالم
- ۲۳۴..... ۵- آیات قرآن و حدوث عالم پس از عدم محض
- ۲۳۷..... ۶- روایات حدوث عالم پس از عدم محض و بیان براهین عقلیه در آن
- ۲۵۳..... ۷- روایات مورد استناد فلاسفه برای قدم زمانی
- ۲۵۴..... ثمره پنجم: جبر در افعال انسان
- ۲۵۸..... ثمره ششم: تغییر معنای توحید افعالی
- ۲۵۹..... ثمره هفتم: اثبات وحدت و انتفاء توحید
- ۲۶۰..... ثمره هشتم: وحدت عددی حق تعالی
- ۲۶۲..... ثمره نهم: تحدید ذات حق تعالی که حاکی از نیاز است
- ۲۶۳..... ثمره دهم: تفکر در کنه ذات الهی
- ۲۶۵..... ثمره یازدهم: سریان نقصان مخلوق در خالق تعالی
- ۲۶۷..... ثمره دوازدهم: تغییر معنای معاد
- ۲۶۷..... ۱- نظریه ملاصدرا در معاد
- ۲۷۱..... ۲- ارزیابی نظریه ملاصدرا در معاد
- ۲۷۶..... ۳- ادله استحاله حشر بدن دنیوی و جواب آن
- ۲۹۷..... ۴- پاسخ به چند شبهه پیرامون آیات معاد بدن دنیوی
- ۳۲۶..... ۵- پاسخ به چند شبهه پیرامون روایات معاد بدن دنیوی
- ۳۳۶..... ۶- روایات معاد بدن دنیوی

۳۲۵	دیدگاه صوفیه «وحدت شخصی وجود»
۳۲۶	تفاوت بین نظریه تشکیک در وجود و نظریه وحدت شخصی وجود
۳۲۷	واقعیات خارجیّه از نظر مشایخ صوفیه و نقد دیدگاه آنان
۳۵۱	توجیه مآلصدر او نقد آن
۳۵۷	ادله نظریه وحدت شخصی وجود و نقد آن
۳۶۲	بسیط الحقیقه کلّ الأشياء و نقد آن
۳۷۳	آیات استدلال شده برای وحدت وجود و جواب آنها
۳۹۳	روایات استدلال شده برای وحدت وجود و جواب آنها
۴۰۳	تنها مستند نظریه وحدت وجود
۴۰۷	ثمرات نظریه وحدت شخصی وجود
۴۰۹	نمونه‌هایی از تشبیه خالق تعالی به مخلوق
۴۱۱	اول: تغییر معنای توحید در ذات
۴۱۶	دوم: عینیت حق تعالی با ممکنات و تغایر اعتباری بین آن دو
۴۲۱	سوم: تغییر معنای توحید در صفات
۴۲۴	چهارم: تفاوت میان اله دین و اله وحدت وجود
۴۲۶	پنجم: تسهیل و تصحیح ادعای الوهیت
۴۳۲	ششم: فناء در ذات
۴۳۵	هفتم: رقص و سماع
۴۳۷	هشتم: شطحیات
۴۴۱	نهم: عشق مجازی
۴۵۲	دهم: تفکر در کنه ذات حق تعالی
۴۵۳	یازدهم: اشیاء بی ارزش و حقیر مظاهر حق تعالی!
۴۵۶	دوازدهم: اسناد عوارض و احکام ممکنات به حق تعالی!
۴۶۱	سیزدهم: احتیاج و افتقار حق تعالی به مخلوقات!

- ۴۶۳ چهاردهم: محدودیت ذات حق تعالی!
- ۴۶۵ پانزدهم: تصحیح و تسهیل عبادت همه اشیاء!
- ۴۶۹ شانزدهم: وحدت ادیان!
- ۴۷۳ هفدهم: شهود حق تعالی در مظاهر!
- ۴۷۴ هیجدهم: تغییر معنای توحید افعالی.
- ۴۷۸ نوزدهم: انکار حسن و قبح عقلی.
- ۴۸۰ بیستم: جبر در افعال انسان.
- ۴۸۳ بیست و یکم: تأثیر وحدت وجود در علم اخلاق.
- ۴۸۵ بیست و دوم: عدمی شمردن شرور.
- ۴۹۰ بیست و سوم: تحریف و تصرف در مفاهیم دینی و عرفی.
- ۴۹۴ بیست و چهارم: تمسک به تشابهات و توجیه محکومات.
- ۴۹۵ بیست و پنجم: تأویل و تفاسیر ذوقی و استحسانی.
- ۵۰۰ بیست و ششم: مرجعیت مکاشفه و رها کردن عقل.
- ۵۰۵ بیست و هفتم: عصمت مشایخ صوفیه.
- ۵۰۷ بیست و هشتم: ادعای نزول وحی.
- ۵۱۰ بیست و نهم: بی نیازی از قرآن و عترت علیهم السلام.
- ۵۱۱ سیام: جواز اجتماع نقیضین و ضدین.
- ۵۱۴ سی و یکم: مخالفت با ضرورت دین و نصوص قرآنی و روایی.
- ۵۱۷ سی و دوم: شرک کسانی که کثرات را حقیقی می‌شمارند.
- ۵۱۹ سی و سوم: فاعلیت بالتجلی.
- ۵۲۰ سی و چهارم: قدم عالم و انکار خلقت.
- ۵۲۳ سی و پنجم: سقوط تکالیف شرعیه.
- ۵۲۴ سی و ششم: تغییر معنای معاد.
- ۵۳۰ سی و هفتم: بهشت و جهنم واقعیت خارجی ندارند.

۵۳۱	سی و هشتم: عذاب به معنای گوارائی و عدم دوام عقاب
۵۳۷	سی و نهم: انسان کامل و عدم انقطاع نبوت
۵۴۵	چهلیم: اسلام ظاهر و قشر و وحدت وجود باطن و حقیقت
۵۵۱	نظر قائلین به تشکیک در وجود درباره وحدت شخصی وجود
۵۵۳	نظر قائلین وحدت شخصی وجود درباره نظریه تشکیک در وجود
۵۵۵	تعدد معانی وحدت وجود
۵۶۱	نظرنهایی ملاحظه و سرانجام فلسفه
۵۶۷	ادعای ضرورت فلسفه و عرفان
۵۷۳	توجیهاتی برای تبرئه ابن عربی و جواب آن
۵۸۱	اقوال علماء دین پیرامون نظریه وحدت وجود
۵۸۹	فهرست منابع